

ЛЕКЦІЯ 9. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СУДДІВСТВО ЗМАГАНЬ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ

План

9.1 Діяльність суддівської колегії з легкої атлетики

9.2 Етапи роботи ГСК

Основні терміни і поняття: діяльність суддівської колегії з легкої атлетики етапи роботи суддівської колегії: попередній, змагальний і заключний, дисципліни легкої атлетики, заява на участь у міських особисто-командних змаганнях з легкої атлетики, повноваження судді, права і обов'язки суддів.

9.1 Діяльність суддівської колегії з легкої атлетики

Колегія суддів відповідної федерації для проведення змагань призначає головну суддівську колегію (ГСК), яка складається з головного судді, головного секретаря, їх заступників і помічників (в залежності від рангу змагань). Робота ГСК ділиться на три етапи: попередній, змагальний і заключний.

Попередній етап. Головний суддя вивчає положення, перевіряє місце майбутніх змагань, дає вказівки щодо усунення недоліків, визначає кількість суддівських бригад і їх склад, складає програму змагань по днях і годинах, проводить семінар з суддями за правилами змагань. За підсумками семінару призначає заступників, старших суддів, організовує нараду суддівської колегії спільно з представниками, разом з лікарем змагань перевіряє медичний допуск учасників.

Головний секретар на цьому етапі готує всю документацію для проведення змагань. Перевіряє технічні заявки, визначає кількість учасників у кожному виді і передає ці відомості головному судді для складання програми по годинах, підбирає помічників та секретарів за видами, готує інформацію про змагання, бере участь у нараді суддівської колегії, проводить за необхідністю жеребкування учасників.

Для проведення змагань складаються **суддівські бригади**: бігова бригада, бригада суддів зі стрибків, бригада суддів з метань, бригада суддів за стилем, бригада суддів на дистанції, бригада суддів з нагородження та урочистим процедур, бригада суддів за інформацією, робоча бригада і деякі інші бригади (склад і кількість яких залежать від рангу змагань).

Бігова бригада складається зі стартерів, хронометристів і фінішної групи.

Стартери (2-4 чол.) дають старт учасникам забігів, визначають правильність його виконання.

Судді-хронометристи (6-10 осіб) визначають час проходження дистанції кожним учасником. Фінішна група (6-9 чол.) визначає порядок приходу учасників на фініші, метраж між учасниками для корекції часових результатів (у спринті). Секретар на фініші записує результати в протокол змагань і передає його в секретаріат. Відповідальним у цій бригаді є старший суддя на фініші.

Бригада суддів зі стрибків (3-6 осіб) може складатися з 1-2 бригад або організовуватися на кожен вид стрибка. Старший суддя визначає правильність виконання стрибка, судді-вимірювачі вимірюють результат або встановлюють планку.

Секретар веде протокол змагань і передає його в секретаріат.

Бригада суддів з метань (3-7 чол.) може складатися з 1-2 бригад або організовуватися по всіх видах метань. Старший суддя стежить за правильністю виконання метань, безпекою при метанні. Судді-вимірювачі вимірюють результати.

Секретар веде протокол змагань і передає його в секретаріат.

Бригада суддів по стилю створюється при проведенні змагань зі спортивної ходьби і спостерігає за технікою спортивної ходьби.

Бригада суддів на дистанції стежить за правильним подоланням дистанції і перешкод учасниками змагань, особливо на віражах, коли біг виконується за окремими доріжками; стежить за правильністю передачі естафетної палички в естафетному бігу.

Бригада суддів з нагородження та урочистих процедур організовує нагородження переможців та призерів змагань, парад відкриття та закриття змагань.

Бригада суддів за інформацією дає звукову та письмову (на спеціальних стендах) інформацію про хід змагань.

Робоча бригада суддів готує місця для проведення змагань, готує і прибирає відповідний інвентар та обладнання.

Змагальний етап. Головний суддя стежить за ходом змагань, щоб не було затримок у часі. Він може перенести час початку змагань. Крім цього, розглядає всі спірні питання, які не змогли вирішити на місці старші судді; оцінює роботу суддівських бригад. Проводить після кожного дня змагань нараду суддівської колегії спільно з представниками команд та затверджує результати змагань.

Головний секретар на цьому етапі організовує роботу секретаріату, стежить за правильністю оформлення документації, веде зведення командної боротьби, стежить за правильною роботою суддів секретаріату, дає інформацію про хід змагань.

Судді секретаріату опрацьовують протоколи за видами, виводять склади учасників для участі у наступних колах змагання і передають їх секретарям на види. Вони розподіляють місця учасників, оцінюють результати учасників за таблицею очок, ведуть підрахунок очок у командній боротьбі, вивішують інформацію на спеціальні стенди.

Визначають місця змагальних команд, представляють всі відомості про учасників, переможців і призерів, про їх тренерів в нагородний відділ, оцінюють розрядність результатів учасників.

Секретарі на видах записують в протокол змагань результати, показані учасниками (стрибки у довжину, потрійний стрибок, всі види метань), визначають підсумковий результат і віддають протоколи в секретаріат. Секретарі на видах «стрибки у висоту» і «стрибки з жердиною» ведуть облік використаних спроб на кожній висоті, визначають склад учасників на визначену висоту; після закінчення змагань віддають протокол у секретаріат. Секретар на фініші записує в протокол порядок приходу учасників у забігах і їх час.

Заклучний етап. Головний суддя проводить підсумкову нараду з суддівською колегією спільно з представниками команд, де остаточно затверджуються результати змагань. Складає звіт про змагання, де зазначаються: число і кваліфікація учасників, зайняті місця командами, переможці та призери змагань; оцінює роботу суддівських бригад і головної суддівської колегії.

Головний секретар бере участь у нараді суддівської колегії, готує всю документацію змагань і матеріали для звіту, оцінює роботу суддів секретаріату, разом з головним суддею готує інформацію для друку про проведені змагання.

Суддя на фініші визначає прихід учасників по перетин ними лінії фінішу, визначає метраж між першим і другим, другим і третім і т. д. в спринтерському бігу. Старший суддя записує всі відомості в «фінішку», коригує показання секундомірів на підставі метражу і передає її секретареві.

Суддя-хронометрист включає секундомір за командою стартера (реакція на вогонь або дим патрона, відмашку прапорцем) і вимикає його при торканні учасником створу фінішу будь-якою частиною тіла, повідомляє результат старшому судді, який записує його. Після команди старшого судді «Секундоміри - на нуль!» скидає показання секундоміра. Показання секундомірів передаються секретарю. Час першого учасника фіксується трьома секундомірами, решти - по одному секундоміром; в багатоборстві час

наступним чином. Відкидаються найкраще і найгірше показання секундоміра, береться час середнього часу (наприклад, результати 10,5; 10,7 і з 10,8 з, береться час 10,7 с).

Секретар на фініші спочатку записує прихід учасників забігу, а потім навпроти кожного з них фіксує час секундоміра. Час першого учасника обов'язково записується за трьома секундомірами, виділяючи остаточний результат.

Стартер повинен стежити за тим, щоб ніхто з учасників не стартував раніше або під час сигналу до старту. При порушенні цих правил або його помічник повинен повернути учасників до місця старту.

Судді на видах «стрибки в довжину» і «потрійний стрибок» дають дозвіл на виконання спроби, стежать за часом, даними на спробу, за заступом учасника, визначають ближню точку приземлення, вимірюють результат. При успішній спробі піднімається білий прапор і заміряється результат, при заступі піднімається червоний прапор, спроба не зараховується. Секретар записує результат кожного учасника або робить прочерк при невдалу спробу.

Судді на видах «стрибки у висоту» і «стрибки з жердиною» встановлюють початкову і наступні висоти, дають дозвіл на виконання спроби, стежать за часом, даними на спробу, визначають правильність подолання висоти. При вдалій спробі піднімається білий прапор, при невдалій - червоний. Секретар веде протокол змагань, викликає учасників на чергову спробу, зазначає в протоколі вдалі - знаком «про» і невдалі - «х» спроби. Пропущені висоти або спроби відзначаються прочерком.

Судді на видах «метання» стежать за технікою безпеки; правильністю виконання спроби; за часом, відведеним на спробу; вимірюють результат при вдалій спробі; повертають снаряди. Судді в полі дають команду для виконання спроби, після чого старший суддя дозволяє учаснику виконувати метання. Секретар викликає учасників на чергову спробу, записує результати в протокол, при невдалій спробі ставить прочерк.

Порядок визначення учасників фінальних змагань на видах «стрибки у довжину», «потрійний стрибок» та «метання» наступний. У фінал виходять вісім учасників, які показали найкращі результати. Вони мають право на виконання ще трьох фінальних спроб. Якщо два або кілька учасників показали однакові результати, незалежно в якій спробі, то розглядається другий за величиною результат кожного учасника, і по ньому розподіляються місця. При рівності другого результату розглядають третій результат.

Якщо всі три результату рівні, то у фінал виходять усі учасники з однаковими результатами (9, 10 осіб). Переможець визначається по кращому результату з усіх шести спроб.

У бігових видах, де змагання проводяться в кілька кіл, учасники, які показали однакові результати, мають право на перебігання (якщо дозволяє регламент змагань), або серед них проводиться жеребкування для виходу в наступне коло, або, якщо є можливість, в наступне коло допускаються всі учасники з однаковим результатом. Місця в бігових видах розподіляються за результатами фінальних забігів, місця серед учасників, які не потрапили у фінал, - за результатами попередніх забігів. У кількох фінальних забігах місця розподіляються за показниками секундомірів (наприклад, забіги на 800 м проводяться в одне коло, всі фінальні забіги).

Дисципліни легкої атлетики		
Бігові види (на доріжці стадіону)	Спринт	60 м, 100 м, 200 м, 400 м
	Середні дистанції	800 м, 1000 м, 1500 м, 1 миля, 2000 м, 3000 м, 3000 м с препятствиями
	Довгі дистанції	2 милі, 5000 м, 10 000 м, 20 000 м, часовий бег, 25 000 м, 30 000 м
	Бар'єрний біг	60 м, 100 м*, 110 м**, 400 м
	Естафета	4×100 м, 4×200 м, 4×400 м, 4×800 м, 4×1500 м**
Техніческие виды	Вертикальные прыжки: прыжок в высоту, прыжок с шестом Горизонтальные прыжки: прыжок в длину, тройной прыжок Метания: толкание ядра, метание диска, метание копья, метание молота	
Многоборья	семиборье*, десятиборье**	
Спортивная ходьба	По дорожке: 10 000 м*, 20 000 м, 30 000 м**, 50 000 м**, по шоссе: 20 км, 50 км**	
Бег по шоссе	10 км, 15 км, 20 км, полумарафон, 25 км, 30 км, марафон экиден, 100 км, суточный бег	
Кросс	4 км, 8 км*, 12 км**, горный бег	
* — стандартна дисципліна у жінок; ** — стандартна дисципліна у чоловіків		

ЗАЯВА

на участь у міських особисто-командних змаганнях з легкої атлетики

« » 20 р. м. Маріуполь

№ з/п	Фамілія, ім'я	Напрямок	Рівень	Розряд	Б І Г				Стрибки довжина	Віза лікаря
					60	200	400	Естафета 4x100		
ЮНАКИ										
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
ДІВЧАТА										
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										

Директор навчального закладу
МП

Представник команди
Мат. тіло

?

Контрольні запитання:

1. Хто призначає головну суддівську колегію (ГСК)?
2. Надайте характеристику етапам роботи ГСК
3. Назвіть обов'язки головного секретаря на попередньому етапі
4. Що таке суддівські бригади?
5. З чого складається бігова бригада?
6. З чого складається бригада суддів зі стрибків?
7. З чого складається бригада суддів з метань?
8. Як створюється бригада суддів при проведенні змагань зі спортивної ходьби?
9. Перелічіть обов'язки головного судді на змагальному етапі.
10. Перелічіть обов'язки головного судді на заключному етапі.

11. Перелічіть обов'язки судді на фініші на заключному етапі.
12. Перелічіть обов'язки судді на видах «стрибки в довжину» і «потрійний стрибок» на заключному етапі.
13. Перелічіть обов'язки судді на видах «стрибки у висоту» і «стрибки з жердиною» на заключному етапі.
14. Перелічіть обов'язки судді на видах «метання» на заключному етапі.

Рекомендована література Основна:

- Основна:** 1. Лапочук Н., Удачина Л.А. Організація та суддівство змагань з видів спорту : навчально-методичний посібник. Маріуполь, ММК, МММК, 2014. 52 с
2. Борисов О. Основи теорії і методики викладання волейболу і футболу. Київ: вид-во ПП «Люскар», 2004. 664 с.
3. Медвідь А. Фізична підготовка як важливий фактор підвищення рівня арбітражу у футзалі. Молодий вчений. 2017. № 3.1. С. 206-209.
4. Богоинов В. Формалізація аналізу судівства змагань у видах спорту з суб'єктивним визначенням результату. Олімпійський спорт и спорт для всіх : тези IX між нар. наук. конгр. Київ : Олімпійська література, 2005. С. 222.
5. Згоба В. Структура рухової активності суддів у гандболі. Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. вих. та спорту. Львів, 2005. Вип. 9, т.1. С. 8–10.
6. Медвідь М. Характеристика діяльності суддів при обслуговуванні змагань високого рангу з гандболу. Сучасні проблеми розвитку теорії та методики спортивних ігор: матеріали V Всеукр. наук.–практ. конф. Львів, 2007. С 75–78.

Інформаційні ресурси

1. З а к о н У к р а ї н и «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 № 3808XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
2. Закон України «Про антидопінговий контроль у спорті». Відомості Верховної Ради України. 2001. № 23. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2353-14>.
3. Закон України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні». Відомості Верховної Ради України. 2000. № 43. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1954-14>.
4. Олімпійська хартія Міжнародного Олімпійського комітету. URL: <http://noc-ukr.org/files/OfficialDocuments/CHARTER%20July%202007-Feb08.pdf>.